

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

آبونه سرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، التي
آیلغی (۲۵) غروشدر. ممالك اجنبیه ده
سنه لکی (۱۷)، آلتی آیلغی (۹) فرانقدر.
[ایضاحات: نسخہ سی الی پاره، آلتی
آیلغی بر جلد، هر جلد ۲۶ نسخہ در.]

اخطارات

§ آبونه بدلی پشیندر.
§ آدرس تبدیلنده قرق پاره لک
پول کوندرملی در.
§ مسالکه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور. درج ایدیلمه یین یازیلر
اعاده اولونماز.

کتابخانه

اخطارات

رساله مزدن آلتدیغی کوسترلک شرطیه
بتون یازیلر سهانکی بر غزته طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر.

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقو ناقلی
اولسی و آبونه صره نومروسی محتوی
بولونمسی؛

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرسارینک فرانسزجه سی ده یازلمسی؛

§

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه دائر اولدیغناک
واضحاً بیلدیرلمسی دجا اولنور.

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامیه در

صو آلق کافیدر . یالکیز اونوتما لیدرکه برنجی نوع او قدر کثرتله
الده ایدلر . یوقاروده سویلدیکم اون بش یاورو آرمسندہ آنجی ایکی
دانه کورہ بیلدم .

۳ — بیونجه : قنادلانجه : نقل ایدنه ک قنادنده دوت بیوک ،
بر ایکی ده پک کوچک لکه بولندی حلاله دیگرندہ کورلر . بونکله
برابر قنادی لکه سز ناقل سیوریلرده یوق دکلدلر .

۴ — دیواره قوندقلرندہ : برنجیسی دوت آیغیلہ التصاق ایدرک
ایکی آیغنی سربست بر اقر . وجودی ده دیواره بر عموود رسم ایلر .
یره قوندینی زمانده باش شاغی بر وضعیت آیلر . ایکنجیسی دیواره
موازی برخط تشکیل ایدر . بو دوت آیغی دیواره مناسبندہ بولنور .
بونلرده پک میز وصفلر اولمہ یوب ایش قنادلرله طوغلرندہ در . لسان
قندہ نقل ایدنه آنوفله س . ایتیمہ نلرہ تی له کس نامنی ویرلر . کیم
نہ دیرسہ دیسین سیوری سینکلرک جملہ سی تہلکلی حیوانلردر . هیچ
برندن خیر بکلہ نر . بونی ده صیرہ دوشدکجه اثبات ایدرز .

صورت و خز : قطعات فیہ سنی ستر ایلہ ین آلت واوست فکوک
قاتلانہ رق کری یه چکیلور . خورطوم دری یه ، اورادن ده دامارہ داخل
اولور . سیوری ۱ ، ۲ ویا ۳ دقیقه بوحالہ قالور . شرحندن شفاف
برمایعک زمان زمان ظهور ایلدیکی کوریلور . بووخزایله درکے ایضتمہ یی
ودھا برچوق قان خسته لقلرینک تخمنی نقل ایدر . خسته برشخصک
قاندن ائمک صورتیلہ وجودینہ طولیدرینی تخملمر (جراثیم مرضیہ)
معدہ دن قارن بوشلغنه ، اورادن صیرتندہ یاغلی دامارواسطہ سیلہ بویونده کی
لعاب غده لرینہ انتقال ایدر . لعاب غده لرینہ کلن تخملمرک و خز ایکنہ سی
طریقیلہ بر شخص دیکرک قانہ پک قولایلقلہ انتقال ایلہ جکی بی شک
وشبہ در .

متن سین طبدن

اصغر مروت

تربیت و تعلیم

دارالفنون عثمانی

ندرتی کندیسینک باعث قیمتی اولان بر جوهرده علم درکے آثار
مادیہ سیلہ سعادت بشریہ خدمت ایتدکجه اقسام ابتدائیه سی شرائط
حیاتیه قدر الزم ، درجات عالیہ سی ده ثروت ملیہ قدر ملزم اولور .
جریان حیات آنجی تجددات متسلسلہ نک تظاهرندن عبارت اولوب
حیات افراد اغدیہ لازمہ نک وجودہ تمثیلی سایہ سندہ تأمین ایدیان
تجدد ایلہ دوام ایدہ بیلدیکی کبی افرادک اجتماعندن متشکل بولنان حیات
جمعیت ده تجددات متوالیہ عرض افتقار ایدوب بو خصوصہ علم
و هنرک برنجی عامل و مؤثر اولمش ، دھا طوغریسی جمعیتک تأمین

قونارک بطنلرینہ مقوس بر شکل ویرر بر ویا بر قاق یمورطہ یی رویہ
ترک ایدرلر . صیجاق هوالرده یمورطہ رویہ دوشدیکنک ایکنجی
کونی چاتلار ، قیصہ وکوزله پک کوچ فرق اولور یاورولر میدانه
جیقار . [رشیم مائی ویا سرفہ مائیہ] . بونلرده دریلرینی دیکشیدرہ رک
یمورطہ لرینک چقدقلرینک یکریمی ویا یکریمی بشنجی کونی استفهام
اشارتی (؟) شکلندہ بر ایکنجی نوع یاورو حاصل ایدرلر [شفیرہ
مائیہ] « شکلده کوریلور . ج . و . آ » بو صوک یاورولرده شفیرہ حالنه
کلدکلرینک اوچ ویابشنجی کونی اصل آنا و بابا سینکی میدانه کتیرلر .
« ق » . سیوری سینک یاورولری صیجاقندن حظ ایتدکلری کبی صوغو
غده اولدکجه متحملدرلر . برحوضدن الہ ایتدیکم اون بش قدر
یاوروی شیشہ ایچندہ پک سرت و صوغوق روز کارلرہ قارشی بیوتمکه
موفق اولدم . شو قدر وارکے بو مقاوم حیوانلر روز کاردن متأثر
اولمہ مق مقصدیلہ شیشہ نک دیواره اصابت ایدن جدارینہ شتاب ایدیورلر .
اوطہ ایچروسندہ بولنانلر ، لوشلقدن و صیجاققلندن دھاسرعتلہ
بیودیلرکے بوده آغاجلق ، سازاق لرلرہ مالاک حارہ یی ترجیح ایتدکلرین
اثباتہ کافی بر دلیدلر . فنا اثبات اولندیغنه و بورادن ده آکلاشلدیغنه
کورہ یاورولر قیشی باطاققلرده کچیرر و یازک ، حتی ایلک بہارک
حلولیلہ میدانه جیقارلر . نتہ کیم بو سنہ مارتنک ایکنجی کونی بر قاق
دانه سی نجرہ لرہ هجوم ایتمش و نظر دقتی جلب ایلشدی .

سیوری سینکلرک برچوق قامیلیلری ، جنسلری و نوعلری وارسده
مملکتتمزده اک جوق کوریلن باشلیجه ایکی نوعدن بحث ایدہ جکیز [*]
صیرہ کلیرده صاری ایضتمہ (حمای اصفر) حقندہ . بر قاق سوز
سویلرسہ ک براوچنجی نوع سینکک اسمنی ده اوزمان ذکر ایدرز .
بواکی نوعدن بریسی ایضتمہ یی نقل ایدر ، دیکری ایتمز . آرم لرنده کی
فرق اہمیتلرینہ بناء مختصر آ بیان ایدہ لم :

۱ — یمورطہ ایکن : ایضتمہ یی نقل ایدن جنسک یمورطہ لری
صویک سطحندہ تکر تکر یوزر . نقل ایتیمہ نک یمورطہ لری ایسہ
یکدیگرینہ التصاق صورتیلہ حاصل اولان شیلر حالندہ صو اوستندہ
یوزرلر .

۲ — یاورو ایکن : ایضتمہ یی نقل ایدنک وجودی دوزدر .
نفس آلق ایچون صویک یوزینہ کلنجه وجودینک ہر طرفیلہ صو
سطحنہ التصاق ایدر . نقل ایتیمہ نک ایسہ صوک خلقہ سندہ بر نفس
بوروسی بولندیغندن یالکیز اونی صو سطحنہ اوزاتیر . وجودی ده
باش آشاغی صارقار . بونی کورمک ایچون باطاققلک برندن بر باردق
[*] بوفامیلیا ، جنس و نوعلرک اسمنی تعداد قابل ایدیسہ ده . مقالہ اطبادن
زیادہ عمومک ادقوہ سی ایچون یازیلش اولقلہ داز کچلدی . صرف بومستلہ ایلہ
اشتال ایدہ جک قرده شلرمہ یابوتون آثار غریبہ نک مزحیلہ وفنک بتون
یکیلکرنی جامع بولنقی شرطیلہ ایلک دفعہ . علم محترم ، اسماعیل حقیک
طرفندن میدانه کتیریلوب نشر اولنان « علم حیوانات طیہ و زراعیہ » نام کتابک
ایضتمہ و سیوری سینک بحثلرینہ و یاخود دوغریچہ غرب آثارینہ مراجعت
ایلمہ لرینی توصیه ایدرم .

حیاتی همچون ایجاد ایدن تجدیدی بر غذای خارجی کبی اداره ایتمکه بولمشد.

تاریخچه ارقویوب یازمغه باشلامدن دائرة تمدنه خطوه انداز اولمش هیچ بر قومه تصادف اولنه مدینی کبی عصر حاضردهده طبقات مدینه نك بالای مشعشعنده آنجق عرفانیله متعالی ملتلی کورمک قابل اولیور. کابوس جهاتک بوتون ظلمتیه حکمفرما اولدینی بر محیط تاریکه نشر انوار ایله باشلایان اسلامیت؛ تعمیم معارفی علمک جهه صوت مجاهدانه سی شکله فراغ ایلدکن صکره وجوده کتیردیکی مآثر عرفان ایله مجهز مدنیت منتظمه یی دائماً معارفله متوازی و متوازن بولندیرمق ایجاد ایدرکن بعض اسباب طولانیسیله عصرأ بعدعصر حرکت علمیه به طاری اولان رخاوت مدنیت اسلامییه ده کندیسيله برابر بر دوره توقفه داخل ایتمش و توقف نتیجه طبیعیه سی اولان تندی ده طبیعیه یوز کوستره رک بنسای مدینته مؤثرات خارجیه نك تخریباته مساعد جریانلر آچیلغه باشلامشدر.

بر ملت؛ تنورات علمیه، تدایر سیاسیه، استیلای اراضی، تحکم قتصادی کبی اسباب موجودیت ملدن هانکیلریله اکتساب حیات ایلدیسینه اولنرک حسن اداره سیله بقا پذیر اوله بیلیر. یوقسه تلویب بر حیات طولانیسیله تأثیرک عکس تأثیر مغلوبیتی ککراً تجربه ایتمک سینته ملتده آچیلان قرحه لک مه لک فلا کتیر، الیم عاقبتلر تولید ایتدیکنی کورمکه حاضر لائق دیمکدر. روز کارک اوزرینه اوچق، جریان غلبه چالمق ایستینلر استعمال ایده جکلی قوتی اولندن ای انتخاب ایتک و نهایت قدر عینی صورته دوام ایتک اقتضا ایدر.

طرز حیاتنده کوستردیکی تلون ایله کندیسینک بادی فلاکتی اولان دولت عثمانیه که دور استیلا، دور معارف، دور تشاعر و اسرافات، دور سیاست و اصلاحات کبی برچوق دوارک عامل و فاعلیدر - یاشادینی و یاشادینی دورلری عصی بررهما، دائمی سرمستی ایله بلا موجب تنوع ایتدیررکن کندی قازدینی جو قورلره طوغری یورودیکنی، اولجه ینمش اولدینی داللی کسیدیکنی اصلا فرق ایده میوردی.

نسل حاضره قریکدیگرخی استخلاف ایدن اشبو انسال متعاقبه دن هانکیسنک هانکیلرینه قارشى مجرم صفتیه متهم اوله بیله جکلی حکمت تاریخیه نك تدقیقات ظلمتشکافانه سینه ترک ایده جک اولورسه ق بزه یالکیز تخریبات ماضیه یی اعصاره متقبليه سرایتدن منع ایتک اسبابنک سرعت تطبیق ترتب ایدر.

مدنیت حاضره به توفیق حرکته ادامه موجودیت اسبابی بو کون ایکی اصله ارجاع ایدلیورکه بونلرک بری الاق، دیگرى معارفدر. اخلاق نامنه اسلافدن نلره توارث ایتدیکمز معلومدر!

معارفه کلنجه: بونک وجودنده هرکس کبی بزه شبهه من اولقله برابر معارف حاضره یی تمثیل ایدن عناصر مهمه دن دارالفنون عثمانی حقه کی مطالعات آتیه من معارفه دائر بعض جهتلرجه اولان نقاط

نظر منی بر درجه یه قدر ایضاح ایله جکدر.

ملتک اک کزیده افکار منوره سینه منبع اولان و یاخود اولمه سی ایجاد ایدن بو یکانه دارالعرفانلر الیوم الهیات، ادبیات، ریاضیات، طبیعیات، حقوق شعبه لرینه منقسمدر. بو شعبه لر عجا حقیقه ییشوای ملت اوله حق طلبه یتیشدیر بیلورمی؟ و بو طلبه یی یتیشدیرمک همچون لازم کن وسائطه مالکمیدر؟. بور لرینی تدقیق ایتزدن اول دارالفنونک شیمدی به قدر بزه کی طرز تلقیسنه عطف نظر ایتک ایسترسه ک علومک تطبیقات فعلیه سی نامه من القیم جاری اولان مسلك غریبزی در خاطر ایتک کافیدر: بزه کی حیات علمیه؛ اولاً: اوقومق، ثانیاً: اوقومتقدر. حتی بونک ایچوندرکه علومک نظری قسملری محافل علمیه مزده د ا زیاده جای قبول بولهرق جهات عملیه سی لایق وجهله شایان اهمیت کوریله مه مشدر. بناء علیه نظریات علمیه نك کتاب سطرلرندن ساحه فعلیاته حقیقه مدینی شو مملکتده تشکیل ایدلمش بر دارالفنون آنجق اعدادی معلمی یتیشدیرمکه وظیفه سی ایضا ایتمش صایلیور.

حالبوکه بر دارالفنونک مثلاً: طبیعیات شعبه سنده اوقویانلر کیمیاخانه، حکمتخانه، حیوانات، نباتات، معدنیات، باغچه موزه و نمونه خانه لری کبی مؤسسات فنییه مأمور اولمق، ریاضیات شعبه سنده چالیشانلر علامت جویه و هیئیه رصدخانه لری کبی ریاضیات علمیه نك زمین تطبیقات بولدی برلره وقف حیات ایتک، ادبیات شعبه سنده بولنالنلر قلملرینک سحر بیانیه معنویات ملت اوزرنده جرائد، رسائل، حکایات واسطه سیله ناظم حسیات اولمق، دارالتعمیللره حیات ویره رک تماشا کرانی تاریخک شایان عبرت صحیفه لرنده، اخلاق مقایسه قیمتی وادیلرنده یاشاتمق، الهیات شعبه سندن یتیشلردینی حکمت ایله مزج ایده رک ملل اسلامییه آره نده کی روابط اخوتی تأیید ایتک، اعدای دینک اعتراضات و مفتریاتنه مدافعه ایتک، کندیلرینی مادام الحیات تبلیغ دینه مأمور بیامک ایچون حاضر لیرلر.

هیات!.. یکانه دارالفنونلرک سنه لر دنبری یتیشدیردیکی ماذونلردن کندیسینی بوکبی وظائف ایچریسینده کورمش قاج دانه بختیار واردر؟! اگر دارالفنون نامی ویریلن مکتب عالی، دارالمعلمین ایسه پروگرامک او وجهله اصلاحی، تدریساتکده اونقظه نظرلر تعقیبی اقتضا ایدردی. زیرا دارالفنوندن عالم یتیشمه سینه مقابل دارالمعلمیندن معلم یتیشه جکدرکه - اولکی مقاله مزدهده ایضاح ایدلیدیکی وجهله - (علم) ایله (تعلیم) ک باشقه باشقه شیلر اولمه سی معلم اوله حق ذواتک برچوق اوصافی حائز بولمهنی ضروری قیلیمشدر. قدرت تعلیمیه آنجق مستثنی بر استعدادک موافق بر تربیه ایله تنمیه سندن حصول پذیر اولور. هر معلم عالم اولسه بیله هر عالمک معلم اوله بیامه سی غیر قابلدر. بناء علیه عالم یتیشدیرمکه مکلف بر دارالفنونلر دارالمعلمین وظیفه سی

بکلمک ده تکلیف مالایطاقدن باشقه برشی دکدر . ملتک دارالفنوندن زیاده دارالمعلمینه احتیاجی وارسه بوشعبلر نیچون دارالمعلمینک صنوف عالیہ سیله توحید اولمیور ، توحیده حاجت کورلیورسه نیچون آیری بر دارالمعلمین عالیہ اولق اوزره اعلان ایدلیور ؟

آرتق آجی بر حقیقت اولق اوزره سویلکدن چکیمیه حکمکه استانبولزک ، حتی دولمزک یکانه دارالفنونی بولنان بومؤسسہ هیچ بر وجهله حقیقی (دارالفنون Université) دکدر . طلبه سی آوروپانک اعدادیلرینه ، معلمینی ده دارالفنولرینه طلبه اوله بیله جک بر مکتبه دارالفنون نامی وروب کندیمیزی آلداتمقدنسه حقیقتی اعتراف ایتک هر حالده اولادر .

معدود و محدود ذوات محترمه نك همایله یاشایه بیلن بومکتبه معلمک شخصیه قائم درسار بیله بولندیغنی سویلرسه ک دارالفنونه لیاقتدن ده پک اوزاق مسافه ده اولدیغمز تعین ایدر ظن ایدرم . بدمالمشروطیه مکتب حقوقده « تاریخ حقوق عثمانیه » ندریسیله ، ده طوغریسی بوعلمک بزده احداث و تاسیسیله مشغول بولنان سلا نیکی توفیق بک مرحوم انقلابک ایکنجی سنه سی وفات ایتدیکی زمان بو درسی دوش کفایه سنه آلمغه کیمسه جسارت ایدمه مشدی . مذکور درسک لغویله نتیجه لن شو حالی مرحوم مشارالیه ک درجه فضلنه بر مثال اولدیغی قدر دارالفنونزکده موقع علمینسه معیار اوله بیلیر . ادبیات شعبه سنده کی « علم لسان » درسی ده نجیب عاصم بکک چکلمه سیله غالباً بوعاقبت فحیه یه اوغرامشدی .

الآن فرانسزجه دن ترجمه ایتدیکی بر کتابی حرف واحد علاوه ایتکسزین تقریر یله وظیفه تدریسی ایفا ایتمش صاییلان معلملر او کتابی کوزلجه بلله یین طلبه دن عجبانه کی بر فرقی حائز بولنیور ؟ ! بر دارالفنون معلمی طلبه یه قارشى حصار آثار ایله محاط ، منع الوصول بر موقع متینه شرفبحش اولق وسنین وفیره نك حصوله کتیردیکی ملکه ذهنیه ایله حیرات دماغیه سی مشبوع بولمق کی هر کی احنای تعظیمه مجبور ایدن بروجود نادرالموجود اولمیدر . حالبوکه بزده ترجمه ایتدیکی کتابک برایکی بحثی آکلایه مدیغنی اعتراف ایدن معلملر کورلمشدر .

طلبه یه کلنجه : شعباتی عمومیتله اعدادی مأذونلرینه حصر ایدیلن یعنی شهادتنامه نك آنجق بزده کورلمش حقوق صریحه سی جمله سنندن اولق اوزره اعدادی مأذونلرینه بلاقیدو شرط کشاد ایدیلن دارالفنون ؛ جناح تدریسنده شرائط لازمه یی حائز طلبه کورده مه مکله ده بدبختدر . بزده شهادتنامه نك حائز حقوق اولمه سی مکتب طلبه سنی تحصیلدن زیاده شهادتنامه اخذینه سوق ایتک کی نتایج سقیمه تولید ایتدیکی ایچوندرکه اعدادی مأذونلری تعیین مسلك خصوصنده قابلیت ذهنیه لرینی پایمال ایتک جسارتنده بولنه بیلورلر .

ریاضیه مستعد برافندی یه نیچون حقوقه کیردیکی صوریلورسه : « یاشایه بیلیمک ایچون . » جوانی آلنیور . یعنی حقوق شهادتنامه سنی

حائز اولانلرک تأمین معیشتده نائل سهوات اوله لری شعبات ساره علمیه مزى بر جوق بارلاق ذکاردن محروم ایدیور . فی الحقیقه هر سنه حقوقه طالب اولان بیکدن بیک بشیوزده قدر طلبه یه مقابل ریاضیات وطبیعیات شعبه لرینک طالبینی اون ، اون بشی پکده تجاوز ایتیور . عجباً عثمانلی کنجارینک بیکده اون دانه سیمی ریاضیه مستعد بولنیور ؟

کچن سنه لرده معارف نظارتی ایستاتستیک مجموعه سننده حقوق شعبه سی طلبه سنک کثرتی بادی نمونیت اولدیغی ، زیرا بر ملت افرادینک قانونه اهمیت ویرمه سی صلاح حالک یوز کوسترمه جکده دلالت ایتدیکی ملاحظه سی سرد ایدیلیوردی . بولله علی العمیا تقدیر وتحسین ایله شایان تأسف برحالی آلفیشلامق پک معناسز اولسه کرکدر ! شبان ملتک تحصیل قوانینه نه درجه یه قدر هوس ایتدیکی اونلری او طریقده سائق اولان مؤثراتک تدقیقه مستبان اوله بیلور . مکتب حقوقدن شعر سویلیه رک ، معادله حل ایدره ک چیقانلرک قانونشناس بروجود اوله میه جقاری بدیهی ایکن بولنرک کندی کندیلرینی محو ایتله لری تقدیر ایله قارشیلانماق اقتضا ایدر .

اگر اعدادی شهادتنامه سی حائز حقوق اولیوبده دارالفنونه آلنان طلبه مسابقه دن کچسیدی هر کس استعدادینک قیمتی بیلیردی ، کذلک مکتب عالی شهادتنامه سنک تأمین معیشته مداری اولیوب مأمورین دولت انتخاب ایله دکل مسابقه ایله تعیین اولنسه ایدی ابراز لیاقت ایدمه جکی بوللرده تمک آرامغه کیمسه تشبث ایتزدی . نه چاره که شهادتنامه یه تأمین حق ایتک بزده مکتبلرک تاسیسیله تأسس ایتمش بر تعاملدر . حکومتک مکتب مأذونلرینه احتیاجی وارسه حکومت خدمت ایتک اونلره بر حق دکل ، وظیفه اوله رق تحمیل ایدلک لازمدر .

ملازمت طریقله مأموریتده داخل اولانلره مکتبلرک دفعه نائل اولدیغی مواقع رفیعه دریغ ایدیلیور . حالبوکه بولنرک آره سنده مسلکینک متخصصی اوله مقتدرلر وارکه بولره آمر اوله رق کلنلر چوق زمان کندیلرندن استفاده یه مجبور اولیورلر . بولنرک شهادتنامه نك امتیازینه نائل اوله بیلیمک ایچون مکتبه کیرمکه راضی اولوبده ملور معیشتلری طولایسیله موافق اوله میان بی چاره لر کوریلیور . دیمکک هر سنه اجرا اولنان اعدادی باقالموریا امتحانی کی مکاتب عالیه ایچونده بر باقالموریا کشاد ایدلسه ، یاخود مأموریتلر مسابقه ایله احراز ایلنسه حکومت متخصص بر جوق مأمور قازانمقله مستفید اوله جقدر .

شوراسنی قطعاً اعدا ایدر که نظارتلرده کی انتخاب مأمورین انجمنلری مسابقه انجمنلرینه تحول ایتدکجه بزده کی تعیین مأموریتده اصابت آرانه ماز ، ذاتاً مکتبلرده امتحان دینلن معاینه نك باخصوص بزده کی شکل تطبیقه نه درجه یه قدر تعیین اقتدار ایدمه بیلدیکی حیات تحصیلیه سنی بوشون هر کس ایچون معلوم بر کیفیتدر . غایه معینه یی استحصاله معطوف بولنان مسابقه لر ایسه اکثریتله حسن نتیجه یه اقتران ایتکده در .

بر حکومتک مکتب مأذونلرینی طویورمغه ندن مجبور یی اولیور .

دوامك غير مجبوري اوله سی بعضاً غریب نتیجه لرده ویریور .
مثلا : ریاضی شعبه سی کی طایفه سی بش اون کشتی به منحصر بولنسان
بر صنفه بر کون هیچ کیمسه کلیور . معلم درسخانه به کیرنجه کنديسنه
غرم و یا بلدی ظنیله درسخانه قیوسنه چیقهرق ، « درس او قویه حق طایفه
یوقمی ؟ . . » دییه کنديسنه مخاطب آریور . اوله یا . . . مادام که
دوام غير مجبوري . . طایفه نك هیچ بریسی دوام ایتزسه نه لازم کلیور ؟ . . .
حقوق والهیات شعبه لری حقنده چکنی مقاله مزده لازم کلن
ملاحظاتی سردایتمش اولدیغمزدن بوراده تکرارینه حاجت کورمیورز .
دیگر شعبه لره کئنجه بولردن ادبیات شعبه سی ؛ مستعد بعض افندیلردن
صرف نظر حقوق و فن شعبه لرندن برر صورتله مایوس اولان طایفه به
صوك ملجأ اولمق اعتباریله مأذونی خصاص مطلوبه بی حائر اولدن
چیقورلر . فن شعبه لری ایسه تدریساتنك عدم انتظامی و وسائط
لازمه نك فقدانندن ناشی خدمات مطلوبه بی تماماً ایفایده میور . بو
خصوصه آتیده کی مثالی نظر تأمله آلمق کافیدر :

اعدادیده انی چالیشمش براقندی طبیعیات شعبه سینه انتساب ایدیور .
بوراده اوقونان حکمت طبیعیه درسنده دستورات ریاضیه نامنه سرعت
دستورندن باشقه برشی کوره مینجه اعدادیده کی حکمت درسنك دها
مکمل اولدیغنی تخطرله زمانیرنك هبا اوله جغه آجیه رق معلمه کندي
کنديسنی شکایت ایدیور . معلمک بو کیفیته جانی صیقیه رق شا کرد
مومی الیهک اعدادیده کی خواجه سینه حکمت طبیعیه بی بعدما دستورسز
اوقوتمه سنی متحکمانه صورتده اخطار ایلور . . . !

بولردن باشقه صوك زمانده ریاضی شعبه سندن چکیلن پك دکرلی
بر قاج معلمک تدریسات فیه مزده درین بوشلقلر براقدیغنی ده
اونو تمامیدر .

بلا مبالغه عرض ایلدیکم شواحوال نالایقه به ضمیمه اولمق اوزره
مکتبک انتظام داخلیدن محروم بولندیغنی ده دریش ایتک لازمدر . .
درسخانه لره باستون ، شمسیه ، غمسه ایله کیرمک ، آرقه صره لرده
جیغاره تلندیروب محبت ایتک ، ایستندلیکی دقیقه ده معلمک مساعده سنی
استحصال ایتدن درسخانه قبولرندن کیروب چیقه بیلیمک کی مناسبتسزلکار
تدریساتده هیچ بر انتظام براقیور . بر ساعت ظرفنده لافل اوتوز
قرق دفعه تکرر ایدن قابو غجیرتیلری ، پوتین طاقتیرتیلری کرک طایفه
و کرک معلمده حضور قلب براقدیغنی کی بعضاً قوریدورده کی حرارتلی
مباحثه لره ، قهقهه لی آلایلرک کورولتوسیه معلم برایکی دقیقه تقریری
کسمکه مجبور اولیور .

دارالفنون بناسی داخلنه بر کره کیروبده قوریدورلرک پیاسه محلی ،
سالونلرک بازار یری حالنده اولدیغنی کورنلر - خلق ایله معامله سی
اولان دوائر رسمیه ده بیه بو حالی کوره مدکلری ایچون - بونک نصل
مکتب اولدیغنه حیرت ایدیورلر .

بویه بر مکتبک رحله تدریسنده بولان زواللی طایفه وقار وحیثیت

انسانیتك علم ایله قائم اوله سینه بناء بر مملکتده مکتبلر آچیلیر . فقط
طوغریسی دوشونیلورسه بولردن تحصیل ایدن طایفه به حکومتك شهاد
تنامه ویر . که بیه مجبوری اوله ماز . حتی طایفه نك چالیشوب چالیشمد
یغنی آکلامق ایچون امتحان یا مق بیه فضله در . تحصیل تالی و عالینك
غير مجبوري اوله سی هانکی نقطه نظردن دوشونلسه بونتیجه بی ویرر .
هله مأموریه مسابقه ایله تعیین مسئله سی امتحان و شهادتنامه لری
بوسبوتون معناسز براقیر . ایشته آلمانیا نك معارف حقنده کی مسلکی
میدانده ! او محیط فیضنا کده امتحان و شهادتنامه لره ماهیتی کوندن
کونه هیچه انقلاب ایتکده در .

یوق . . اگر درجات تحصیلك هر هانکی بر شعبه سیله پیدای علاقه
ایدنلری جبراً آدم ایتک لازم کلیورسه امتحانلره باشقه برطور حدیت
ویرمک ، طایفه بی سائر بعض جهتلر جهده تقیید ایتک لازمدر . مثلا :
دوامك غير مجبوري اوله سندن ناشی طایفه نك قسم کلیسی اقلامده
مأموریت ، خصوصی مکتبلرده معلمک ، تجارتخانه لرده کاتبک کی
شیرله اشتغال ایدیورلر . بو وظیفه لره اکثریسی طایفه نك درس
ساعتلری غصب ایتدیکی کی دوامه مساعد اولانلری ده اوقات یومیه نك
نصفی اشغال ایلکله طایفه بی هوای مشرب آیشدیریور . اعدادیده
حاصل اولان بوسوق طایفه ایله صباحین اوندن مکتبه قدر کلن
طایفه دن بر خلیسی بو هوایلیک نتیجه سی اوله رق مکتب داخلنده کی
طاشلق لوقانطه سنده و یا خود مردیون آلتی چایخانه سنده لقلقیات ایله
اشتغال . بر قسمی ده مکتبه جوار قرائتخانه و چایخانه لرده طاوله واسقامیل
اویونلریله ده کذار اولمق طبیعت ثانیه اتخاذ ایتمشلردر . دوامك شو
عدم مجبوریتندن بالاستفاده اعدادی شهادتنامه سیله طشریه رشديه معلمی
کیدوب ترتیب ایتدیردیکی راپورله امتحانلری بالا کمال ترفیع ایدنلرده
بولیور . بویه مستقل وظائف ایله موظف اولانلرک بر مکتب عالی
درسلینه چالیشمق ایچون آسوده قاج ساعت بوله بیه چکی حساب
ایدلسون !

مکاتب عالیه منتسبلرندن قسم کلیسی : « - اعدادیده چالیشدیغمزک
یوزده یکریمسنی چالیشه میورز » دیورلر . بز بوکا سبب اوله رق شو
دوامسزلق مسئله سیله طایفه نك درسلینه مانع اوله جق درجه . موظف
اوله لری بولیورز . بوکا برده امتحانلرک عدم جدیتی علاوه ایدیلنجه
یتیشه جک طایفه دن نه خیر بکلیر ؟ مصنع راپورلره ، کورلرولو اعالره
قناعت صافیانه ایله امتحانك اکالی ، اکالاک اکالی ، اکالاک اکالاک
اکالی کی سنه تدریسیه نهایته قدر تمید ایدیلن امتحانلرده درسخانه لر
آره سنده کی مسافه بی قولتوق دکنکیله مرور ایدن طایفه پك چوقدر .
اصل شایان حیرت مسئله : کتاب یاقلرینی امتحان آره سنده کی اون
کونلک مساعده اثناسنده کسنلرک تام نومرو آلمق درجه سنده احراز
موفقیت ایتلری در . فضله اوله رق ده فلان نومرودن آشایه نومرو
ویرمه مک کی مسامحه ایله معروف معلملرک شو غریب حاللری بو عطالتی
ضمناً تشویق ایتکده در .

بکله مک ، بو مسلك مقدسی اصلاح ایتک امیدنی بسلمه مک سرابدن
صو اومق قیلندن اولدینی آشکاردرد . چونکه بو مؤسسات خیریته نک
عنان اداره سنی آله آلان و رثه انبیاء ! تمیل ایتدکری دینک علینه
ییلدیرمه سقو ایدر ، کولله لر صاریلیرده . حالا اونلر اوپور ، حالا
ذل توکل ایله یشرلر . . .

بیلورمیسکز ، ای اولیای امور ، مملکتک اک کنج عضوری
اک پارلاق ذکالری او قرون وسطی به مخصوص اولان اصول سقیم ایله
محو اولیور ، چوریور ، بیلکفی غائب ایدوب کیدیور . . . بومدهش
جنایتک ، مسئولیتی هانکیکز اوزریکزه آله حق ؟ بونی ایجه بیلملی یزکه :
بو کونکی نسلک ساحه تحمیلی ، حوصله سی قرون وسطی ده یاشایان لاقیدی
قافار دکلدرد .

کوریورز که دشمن ؛ دینه ، مملکته ؛ اوق ، مزراق ، قلنج ، قالقان
ایله یوریور . آتش صاچان طویلریه ، زهر دوکن مترالیوز ماوزر-
لریله یوریور . ده طوغریسی قسله ، فکرله ، عزمله ، ثباتله
یوریور . . .

بونی بیلملی یزکه : بو قوجه ملتک حیاتی بزه مودوعدرد . اونک
بویه درکه سفالته دشمه سندن آنجق بز ، یعنی صاریقیلر مسئولدر .
ماضیمزه باقوبده افتخار ایتدیکمز او دوره شوکت بیلملی یزکه :
علاءالدینلر ، قره خیللر ، زنبیللرک ید اقتداریه احضار ایدلمشدر .
بو کون او آدملر قاقوب کلسه لرده شو حالی پریشانی کورسه لر اولجه
بزم یوزمزه توکوره جکلردرد . . . او معظم نسلک بویه بودروملرده
کتن پارچه سی کی چورودیکنی ، او خاقه نمون ذکالرک افول ایتدیکنی
کورونجه شبهه یوق بزی تلهقلرله قارشیلایه جکلردرد .

انصاف ایدلم : هپسی عینی طور اوق محصولی ، عینی وطن اولادی
ایکن فصل اولورده بریسی بودروملرده جوروسون ، دیکری هراحتیاجی
تامین ایدلمش مؤسساتده تنور فکر ایتسون ! ینه فصل اولورده :
بریسی زمانک ، محیطک سلاخلریله مجهز ایکن دیکری قرون وسطی نک
او طاقت شکن اوقلریله ، مزراقلریله ، قاقانلریله تجهیز ایدلسون !
صوکره ، اوچیوز بو قدر میلیون اسلامک مقدراتی بویه چوروک فکرلی ،
سقط سجه لی ؛ اولکون ، دورغون نسلک آله ویرلسون !

ضورارم : هانکی مشفق بر بابا وجدانی ، ایکی اولادندن بریسی
چامورلره دهر ، دیکرینی اوج اعلایه چیقاریر ؟
ایشته انسانی حیرتله القا ایدن بودر . سز ، بزه ، تنور فکر
ایتمک ایچون کلن زواللی اولاد وطنه حامیلک ، بابالق وظیفه سنی ایفا
ایده میورسکز .

کندینی اداره ایدمه یین بر کیمسه یه ، بر هیئته مدرسه لرک مقدراتی
فصل تودیع ایدیلیر ؟ . او مقدس مؤسسه یی بو کون مله به حالته ،
احتراسلرک یکانه واسطه سی حاله قویدیکز . یازیقلر اولسون کور-
میورسکز ، کورمیه وقتکز اولیور : بر مقصد علوی ایچون تأسیس

ایله هیئت اجتماعیه آره سنده کندیسنه بر موقع احترام تأمین ایتمکی
خاطرینه بیه کتیره میور . حتی بونی حکومت بیه تخطر ایتیورده
مکتب طلبه سنی آحاد ناس کی معاملات عادی به هدف اتخاذ ایتدیریور .
تیا تروکیشه لرندن ماعدا بریرده طاینمیان ، حتی بعضاً مکتب اداره سنه
قارشى بیه مدار استشهاد اوله میان هویت ورقه لرنبجه طلبه نک آله
طوتیشدیرمقله بونلره بر موقع تأمین ایدلمش اولماز .

خلاصه بزه بردارالفنون اولدینی ظن ایدنلر ایضاحات مسروده
ایله بونک کلیاً برعکس اولدینی آکلایه جکلردرد . ایجاب ایدرسه ده-
فضله ایضاحات ویره جکمی وعد ایدمک شیمدیلک بو قدر تفصیلات ایله
اکتفای مناسب کوریه رم . (باندومه) خطیب زد .

اصمرد وصفی

طلبه علومه حرکت فکریه :

طایفه علومک فریادلری

فریادلری دییورم . چونکه نشیب مذاته دوشن بی وایهلر ، دائماً
استمدادکارانه فریاد ایدر ؛ دائماً خلاصکار بر آله اوزادیله سنی ، اوکا
صاریلوب قورتیلمه سنی شدتله کوزلر ؛ باغیریر ، چاغیریر . . .
ایشته اوکسوز ، تعییر صریحیه متروک مدرسه لر ، اجی فریادلری ،
زهرلی دردلری دوکمک ؛ بر حامی ، بر خلاصکار آرامق دوره فلا-
کته دوشدیکنی پک چوق زمان اول ادراک ایتدکری حالده هر
شیدن محرومیتی کی بودر دلری آکلاتمق ایچونده برواسطه بوله مامش
و بتون ألملریله ، بتون احتیاجلریله ایچین ایچین یانا بر وولقان کی
کوکررکن کوچک بر حرکت ، کوچک بر صارصنقی بو کون او
وولقانه (قراتهر) آچهرق اثر حیات ویرمشدر .

بز بو کون بتون فورانلرمنزه ، بتون فریادلرمنزه دردلرمنزی
دوکمک و آکلاتمق حق مشروعمیزی اجراده حر و سربست
بولیورز . [۸]

ملت معظمه اسلامه نک مدار افتخاری اولان فضلاء و حکمای
یتیشدیرن مدرسه لر بو کون همزک کوردیکی کی انحطاطه
دوشمشدر ، جان چکیشه یور . فقط بو بر امر طبیعیدر . چونکه ،
او عصر دیده دیوارلرک اراسنده مختلف ادواری یاشایان «زمانه تطبیق
حرکت ایتک » قانون طبیعتی ادراک ایتمین قافالر . تپه سنک اوستنده
دونن اجرامک حرکتدن کندیبی ایچون بر حصه حرکت چیقارمق
بیلمین ، عینی زمانده عاقل یشامقله حیاته قصد ایدن آدملرک
آلنده البته بو مؤسسه لر انحطاطه دوشه جک ایدی . بو آدملردن ایش

[۱] بو بابده قبلرمزه ترجمان اولان (سیل الرشاد) جیده فریده
سنه صمیمی تشکرلرمنزی تقدیم ایدمزد .